

Refarm: summering 2017

Vår organisation har under 2 år arbetat med ökad hållbar självförsörjningsgrad, resiliens och fler grönbåa jobb. Stadsodling med växtfokus växer starkt i många kommuner – från pallkrageodlingar på skolor och i boendeföreningar till större sammanhang med grönsaksodlingar i sociala former – även i industriell skala. Denna odlingsrevolution under de senaste åren inbegriper nu också i ökad omfattning fiskodling – med eller utan akvaponik, det vill säga närodlad fisk och grönsaker i cirkulära system. Vi har sett ett tydligt intresse av denna näring som kan skapa nya företag och jobb, öka enskilda platsers attraktivitet och visa på en utveckling av nya bostadskoncept. Allt för att förverkliga FN:s Agenda 2030-program.

Vårt övergripande syfte

... är att ta tillvara och använda våra resurser på ett smartare sätt och att arbeta med de goda skiften som samhället just nu genomgår.

- *Kvalitetsskiftet.*
Hur får vi livsmedelsförsörjning att handla om kvalitet istället för om vikt, volym, vinst och kalorier?
- *Proteinskiftet.*
Hur lägger vi om mot mer grönt, kött med många ekosystemtjänster och hållbart odlad fisk?
- *Kulturskiftet.*
Hur skapar vi en matkultur som ger fler möjligheten att axla rollen som planetskötare?
- *Stadsskiftet.*
Kan städers förmåga att påverka vår matkultur skapa förutsättningar för levande cirkulära städer och landsbygd?

Refarm 2030 i backspegeln

- Vi har redan från början arbetat med begreppet ”den ätbara staden” och att vi kan skapa många nya grönbåa jobb i Sverige.
- Upptakten – Refarm Europe – hade premiär i september under MAT 2015 på initiativ Peter Eriksson, EU-parlamentet. Då lades grunden som vi sedan dess byggt vidare på.
- Under MAT 2016 genomförde vi en ny konferens Refarm 2030. Vårt första Vinnova-projekt beviljades - ”Industriell symbios för akvakultur i cirkulära flöden” – 4 parter.
- Refarm 2030 bildades i mars 2016 med stöd av bl.a. Region Kronoberg, Länsstyrelsen Kronobergs län. Motto ...
 - Ökad självförsörjning av livsmedel.
 - 200 000 nya grönbåa jobb senast 2030.
 - Cirkulär ekonomi som bas.
- Ett 20-tal medlemmar - Växjö, Älmhult, Jönköping, Haninge, Sundbyberg, SEKOM, Högskolan Jönköping, Miljö Linné, Hylapond AB, Human Eco AB, SSEC, Aros, Smålands Kockars Förening, Ryssbygymnasiet, Studieförbundet Vuxenskolan
- Stödmedlemmar: SKANSKA, Länsförsäkringar Kronoberg, Swedbank.
- Vi genomförde ett forskarseminarium i Göteborg augusti 2016 – planering för den ätbara staden. Deltagare från Chalmers, Mistra, Göteborgs universitet och Göteborgs kommun.
- Vi beviljades 2017 stöd från SJV för nya affärsmöjligheter i cirkulära landbaserade fiskodlingar: Livsmedelsstrategins vattenbruksstöd. Var sjätte krona hamnade hos Refarm.

- Vårt ”uppdrag” var att träffa 100 aktörer under september-november via seminarier, studiebesök, rådgivning. Ag 2030-konf i Växjö under MAT2017 var vår upptakt. Resultat: vi nådde 1700 personer under detta halvår under en mängd olika aktiviteter främst i södra Sverige. Antalet nya företag har fördubblats det senaste året och kommer att troligen göra det även 2018. Stort mediagenomslag såväl i nationella som lokala media.
- Dialog med Näringsdepartementet – Bostad, Landsbygd.
- Förstudien Refarm Norden genomfördes under 2017 med stöd från Länsstyrelsen Kronoberg.
- Vi har genomfört övningar och kurser för såväl restauranger som offentlig sektor om nya akvaponiskt odlade fiskar, med bland annat kostchefskurs 22 nov i Växjö med fokus på dessa fiskar och ekogrönsaker. Guide Michelikrogar och nu även vissa landsting har tagit in dessa nya fiskar i sin matlagning.
- Refarm 2030 och Region Kronoberg (team Doris) ”fixade” 19-rätters eko-vego-fisk-buffé för 150 personer när Omställningsrörelsen hade årsmöte i Växjö 7-8 oktober. Växjö var värdkommun.
- Stor nationell konferens i Lerum 23 november med brett heldagsprogram – från små akvaponiker till Ekobohus (med akvaponik integrerat i flerfamiljsboende).

Refarm 2030 idag

- Se www.refarm.se – vår nya hemsida.
- 3 nya kortfilmer om marknaden – Gastronomi, Offentlig sektor, Akvaponik.
- Ambitionen är att under 2018 bilda ett Nationellt centrum för cirkulär livsmedelsproduktion Uppvaktning av Landsbygdsdepartementet, med stöd av Länsstyrelsen Kronoberg, Region Kronoberg, Växjö kommun och Linnéuniversitetet.
- Vi har underhand engagerat oss i ”stöd för möjlighet för akvaponik i flerfamiljsboende” – se Svd 15 september, stöd hos Boverket som blir tillgängligt under 2018 (För nytt trähusbyggande och med möjlighet till akvaponik i flerfamiljsboende).

Refarm 2030 inför 2018

- Vi vill fortsätta att utveckla oss som den ledande sammanhållande kraften för det nya proteinskiftet. Vi söker nu medel hos näringslivet och SJV för fortsatt utveckling inom livsmedelsstrategin som administreras av SJV genom att fortsätta att synliggöra de nya affärsmöjligheterna och marknaden genom seminarium, studiebesök, produktion av digital fiskodlingshandbok, satsningar mot restauranger och offentligt kök med kurser och workshop med bland annat receptutveckling och upphandlingar. Vidare en certifiering av dessa odlingar och förenkling av regelverk för en hållbar utveckling.
- Vi träffar departementsrepresentant i slutet av januari för fortsatt diskussion om ett nationellt centrum för cirkulär livsmedelsproduktion.
- Vi vill göra en förstudie om integration av akvaponisk fisk- och grönsaksodling i flerfamiljsboende för att vara redo när Boverket förhoppningsvis bjuder ut aviserade 75 Mkr av 2018 års budget. Detta för att visa på boendets möjligheter till ökad självförsörjning av livsmedel och ett attraktivare boende. Se DN 2 jan 2018
<https://www.dn.se/nyheter/fiskodling-i-staden-kan-ge-klimatsmart-boende/>

Växjö 8 jan 2018
Maria Unell
verksamhetsledare